

การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทย ปีการศึกษา 2525-2534*
RESEARCH SYNTHESIS IN TEACHING THAI LITERATURE,
ACADEMIC YEAR 1982-1991

สิรพัชญ์ หาญนอก¹, Nguyen Kieu Yen²
Siraphat Hannok¹, Nguyen Kieu Yen²
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์¹
Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University¹
The University of Danang²
Email : Siraphath65@nu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทย ระดับบัณฑิต ศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2525-2534 โดยเอกสารที่ใช้ศึกษาได้จากงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา จาก 6 มหาวิทยาลัย รวมทั้งสิ้น 38 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบบรรทุกรายละเอียดงานวิจัย สถิติที่ใช้ในการสังเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนา วิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า งานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทย ระดับบัณฑิต ศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2525-2534 จำนวน 38 เรื่อง เป็นหัวข้อวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรมและวรรณคดีมีจำนวนงานวิจัย มากที่สุด จำนวน 27 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 71.05 รองลงมาคือหัวข้อการเปรียบเทียบการเรียนการสอน มีงานวิจัยจำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 13.15 รองลงมาคือหัวข้อวิเคราะห์แบบเรียน มีงานวิจัย จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.89 รองลงมาคือหัวข้อวิเคราะห์การเรียนการสอน มีงานวิจัยจำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.26 และจำนวนน้อยที่สุดคือหัวข้อความสนใจของผู้เรียน มีงานวิจัย จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.63 แสดงให้เห็นว่างานวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2525-2534 ยังไม่มีจำนวนไม่มากเท่าที่ควร ส่งผลให้วัดกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษามีจำนวนน้อยเช่นกัน ทั้งนี้เพราะในช่วงปีดังกล่าวมีการมุ่งเน้นการวิจัยไปที่การสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับวรรณกรรมและ วรรณคดีไทย

คำสำคัญ : การสังเคราะห์; การสอนวรรณคดีไทย; บัณฑิตศึกษา

ABSTRACT

This research article aims to synthesize research on teaching Thai literature at the graduate level from the academic year 1982-1991. Documents used in this study were from graduate studies from 6 universities, a total of 38 topics. Carrying research details. The statistics used to synthesize the data are Frequency and percentage values and then present the data in a descriptive and analytical form.

The results showed that; The research on teaching Thai literature at the graduate level, studied from the academic year 1982-1991, consisted of 38 subjects as the topic of literary and literary analysis, with the most research amounting to 27 topics or 71.05%. There were 5 researches, representing 13.15 percent, followed by the topic of textbook analysis. There were 3 researches, representing 7.89 percent, followed by the topic of teaching and learning analysis. There were 2 studies, representing 5.26%, and the least number was the topic of interest to the learners. There was 1 study, representing 2.63 percent, indicating that research with educational research methodology during the year 1982-1991 There are not as many as they should be. As a result, there are few innovations related to education as well. This is because during the year the research focus was on creating New knowledge about Thai literature and literature.

Keywords : Synthesis; Teaching Thai Literature; Graduate Studies

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การเรียนการสอนสาขาวิชาภาษาไทยในระดับอุดมศึกษามีการเปิดสอนหลัก ๆ อยู่สองศาสตร์ด้วยกันคือ มนุษยศาสตร์ (บางมหาวิทยาลัยคืออักษรศาสตร์หรือศิลปศาสตร์) และศึกษาศาสตร์ (บางมหาวิทยาลัยคือครุศาสตร์) ในบทความวิจัยฉบับนี้จะเรียกสองศาสตร์นี้ว่า “มนุษยศาสตร์” และ “ศึกษาศาสตร์” โดยการสอนภาษาไทยทางด้านมนุษยศาสตร์นั้นจะมุ่งเน้นการสอนไปที่หลักภาษา ภาษาศาสตร์ วิวัฒนาการของภาษา วัฒนธรรม ระบบเสียง การวิจารณ์วรรณคดี คติชนวิทยา ฯลฯ ซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่เข้มข้นพอสมควร เมื่อจบออกไปแล้วสามารถประกอบอาชีพได้หลากหลาย เช่น นักเขียน นักข่าว พิธีกร บรรณาธิการ หรือแม้กระทั่งสามารถประกอบอาชีพครูได้หลักจากยื่นขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจากคุรุสภา จากนั้นต้องพัฒนาตนเองให้ได้ใบประกอบวิชาชีพครูภายใน 4 ปีโดยผ่านการเรียนต่อในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต (วิชาชีพครู) เพื่อให้ได้ใบประกอบวิชาชีพครูจึงจะสามารถสอบบรรจุเป็นข้าราชการครูได้ ส่วนหลักสูตรศึกษาศาสตร์นั้นเปิดสอนเกี่ยวกับการเรียนรู้เพื่อจบไปประกอบอาชีพครู ซึ่งเนื้อหาในการสอนนั้นจะเน้นไปที่จิตวิทยาความเป็นครู กลวิธีและเทคนิคการสอน การสอนในรูปแบบต่าง ๆ นำไปสู่การวัดผลการเรียนรู้และประเมินผล ในระหว่างการเรียนรู้นั้นก็มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหรือที่เรียกกันว่าฝึกสอน โดยทำการสอนในสถานศึกษาซึ่งในอดีตหลักสูตร 5 ปีต้องฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระยะเวลา 1 ปี

การศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับใบประกอบวิชาชีพครูทันที ต่อมาในปัจจุบันหลักสูตรถูกปรับลดลงเหลือการเรียนการสอนเพียง 4 ปี จึงทำให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเหลือเพียง 1 ภาคการศึกษาและเมื่อสำเร็จการศึกษาจะไม่ได้รับใบประกอบวิชาชีพครูทันที โดยต้องผ่านการสอบเพื่อขอรับใบประกอบวิชาชีพครูจากคุรุสภาเพื่อเข้าสู่อุปการสอบแข่งขันบรรจุเป็นข้าราชการครู

เมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีทั้งทางมนุษยศาสตร์และศึกษาศาสตร์แล้วนั้น มหาวิทยาลัยหลายแห่งในประเทศไทยเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาทั้งปริญญาโทและปริญญาเอก บางแห่งมีหลักสูตรเมื่อสำเร็จการศึกษาสามารถสอบรับใบประกอบวิชาชีพครูได้ ถ้าเป็นปริญญาโทและปริญญาเอกในด้านมนุษยศาสตร์ก็จะมีคะแนนเข้มข้นในเนื้อหาที่กล่าวมาข้างต้นนำไปสู่วิจัยที่เกี่วข้องความรู้ใหม่หาคำตอบเพื่อคลี่คลายปัญหาทางภาษา วิเคราะห์ตัวบทวรรณคดี วรรณกรรมด้วยทฤษฎีใหม่ ๆ ส่วนด้านศึกษาศาสตร์จะเป็นงานวิจัยที่เน้นในเรื่องของการสอนที่ต้องหารูปแบบและทฤษฎีที่เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่พบระหว่างการเรียนการสอนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น

ในระดับบัณฑิตศึกษามีผู้ให้ความสนใจเข้าศึกษาต่อเป็นจำนวนมากดังจะเห็นได้จากมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศไทยได้เปิดทำการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาคือปริญญาโทและปริญญาเอก จากสถิติที่มีการบันทึกไว้ในงานข้อมูลและสถิติการศึกษาของแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2526) ระบุสถิติการศึกษาระดับปริญญาโท ปีการศึกษา 2525 กล่าวถึงมหาวิทยาลัยที่จัดสอนระดับปริญญาโท ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่นและสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า รวมจำนวน 10 มหาวิทยาลัย มีนักศึกษาจำนวน 11,442 คน ส่วนในระดับปริญญาเอก ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดลมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ รวม 5 มหาวิทยาลัย มีนักศึกษาจำนวน 165 คน ทั้งนี้มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตและศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตตามที่ ทรงภพ ชุนมธูรส (2563) กล่าวไว้คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นต้น เกิดการศึกษาและเผยแพร่ผลการศึกษาจากงานวิจัยด้านการสอนภาษาไทยในเนื้อหาทางด้านภาษาและวรรณคดีไทยหลายเล่ม

ที่ผ่านมาผลงานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสอนวรรณกรรม วรรณคดีไทยพบการทำวิจัยในหลายหลักสูตรปริญญาทั้งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา สาขาประถมศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษา(การสอนภาษาไทย) ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน การศึกษามหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา มีผลงานออกมามากหลายรูปแบบ ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจจะมาจากการศึกษาในระดับปริญญาตรีที่ผ่านมาของผู้วิจัยนั้นมีความเกี่ยวข้องกับศาสตร์ด้านภาษาไทย จึงทำให้ผลงานการค้นคว้าวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษามีเนื้อหาภาษาไทย

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสังเคราะห์งานวิจัยด้านการสอนวรรณกรรม วรรณคดีไทย ย้อนไปตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมาจนถึงปี พ.ศ.2534 โดยผู้วิจัยต้องการที่จะชี้ให้เห็นถึง

ทิศทางของการศึกษาวิจัยในด้านการสอนภาษาไทยด้านวรรณคดีไทย ในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ถึงแม้ว่าในช่วงปีการศึกษาดังกล่าวนั้นการศึกษาทางด้านการสอนภาษาไทย ถูกจัดสอนในหลักสูตรที่ได้รับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตก็ตาม ทั้งนี้เพื่อให้เห็นแนวโน้มการทำการวิจัยในขณะนั้นเพื่อเป็นแนวทางในการนำมาพัฒนาด้านการเรียนการสอนภาษาไทยในเนื้อหาของสอนวรรณคดี วรรณกรรมไทยในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทย ระดับบัณฑิตศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2525-2534

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 เพื่อให้ทราบเนื้อหาการวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทย ระดับบัณฑิตศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2525-2534 นำไปสู่การพัฒนาหัวข้องานวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทย ระดับบัณฑิตศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2525-2534 ที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการสอนวรรณกรรมและวรรณคดีไทย การศึกษาครั้งนี้ได้ข้อมูลจากงานปริยฐานิพนธ์ วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระของนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งปริญญาโทและปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลกและมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งพิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2525 – 2534 จำนวนทั้งหมด 38 เรื่อง โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. สืบค้นและรวบรวมงานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทย ระดับบัณฑิตศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ.2525-2534 ที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการสอนวรรณกรรมและวรรณคดีไทย จากงานปริยฐานิพนธ์ วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระของนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งปริญญาโทและปริญญาเอก รวม 7 มหาวิทยาลัย รวมวิจัยทั้งหมด 38 เรื่อง

2. บันทึกและตรวจทานข้อมูลจากงานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องและสรุปรายละเอียดของงานวิจัย

3. วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนวรรณกรรมและวรรณคดีไทย โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

4. วิเคราะห์แนวโน้มการวิจัยด้านการสอนวรรณกรรมและวรรณคดีไทยจากผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5. นำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนวรรณกรรมและวรรณคดีไทยในระดับบัณฑิตศึกษา ระหว่างปี พ.ศ.2525 – 2534 จำนวน 38 เรื่อง เป็นงานปริยฐานิพนธ์และวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทและปริญญาเอกเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสำเร็จการศึกษา ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของมหาวิทยาลัยที่เผยแพร่งานวิจัยด้านการสอนวรรณกรรมและวรรณคดีไทยในระดับบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยที่เผยแพร่งานวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	4	10.52
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	9	23.64
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	16	42.10
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม	2	5.26
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก	6	15.78
มหาวิทยาลัยบูรพา	1	2.63
รวม	38	100

จากตารางที่ 1 พบว่า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการวิจัยด้านการสอนวรรณกรรมและวรรณคดีไทยในระดับบัณฑิตศึกษามากที่สุด จำนวน 16 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 42.10 รองลงมาคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 23.64 และลำดับสุดท้ายคือมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.63 โดยแต่ละงานวิจัยก็จะมีเนื้อหาในการวิจัยที่แตกต่างกันไป ดังต่อไปนี้

งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนวรรณกรรมและวรรณคดีไทยในระดับบัณฑิตศึกษาระหว่างปี พ.ศ.2525 – 2534 สามารถอธิบายผลการศึกษตามหัวข้อหลักได้ ดังนี้

1. การวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลการสอน ดังนี้

1.1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.26 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

งานวิจัยเรื่อง เปรียบเทียบผลการสอนนิชาวรรณคดีไทยเรื่อง “ละครของไทย” โดยวิธีสอนที่ใช้บทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปกับวิธีสอนแบบธรรมดาสำหรับนักศึกษาครู ระดับปริญญาตรี (นันทยา ลำดวน, 2525) งานวิจัยเรื่อง เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนิชาวรรณคดีไทยเรื่อง ไชยภาษา โดยวิธีสอนแบบประสมศิลปวิธีสอนแบบปกติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี (แหวดดา พูลสวัสดิ์, 2529)

1.2 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.63 งานวิจัยการเปรียบเทียบการใช้เวลาในการสอนและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนนิชาวรรณคดีไทยโดยวิธีสอนแบบล่าคำตอบกับวิธีสอนแบบบรรยาย (สมภูมิ บ่ายเที่ยง, 2525)

1.3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.63 งานวิจัยเรื่อง เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนิสิตชาววรรณคดีไทยเรื่อง “ลิลิตตะเลงพ่าย” โดยวิธีสอนแบบโปรแกรมสไลด์ประกอบเสียงกับวิธีสอนแบบบรรยายตามแนวทฤษฎีการสอนของกาเย่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบรบือวิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม (พรสวรรค์ สุวรรณธาดา, 2529)

1.4 มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.63 งานวิจัยเรื่อง เปรียบเทียบความสามารถในการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการสอนโดยใช้และไม่ใช้นิทานพื้นบ้านอีสานประกอบการฟัง (เพชรปภาณี อิศรพานิชย์, 2533)

2. การวิจัยเกี่ยวกับความสนใจของผู้เรียน มีเพียง 1 เรื่องจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 2.56 งานวิจัยเรื่อง ความสนใจในการอ่านหนังสือนิทานประเภทต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สาม โรงเรียนสาธิต ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร (ปริมาวดี ประยูรสุข, 2525)

3. การวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรมและวรรณคดี ซึ่งงานวิจัยในหัวข้อหลักนี้มีความน่าสนใจคือมีระเบียบวิธีวิจัยไปทางมนุษยศาสตร์หรืองานวิจัยที่วิเคราะห์เอกสาร ดังนี้

3.1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 34.21 ดังนี้ งานวิจัยเรื่อง วรรณกรรมไทยรามัญ ตำบลคลองตาคุด อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี (สุริยา คงประเสริฐ, 2526) งานวิจัยเรื่อง คำสอนสตรีไทยจากวรรณกรรมช่วงก่อนได้รับอิทธิพลตะวันตก (ปราณี สุรสิทธิ์, 2527) งานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์วรรณกรรมนิทานท้องถิ่นภาคใต้ (อึ้งรงค์ กาญจนธานี, 2527) งานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์วรรณกรรมกลอนอ่านประเภทนิทานของอีสาน (แจ่มจันทร์ สุวรรณรงค์, 2527) งานวิจัยเรื่อง กระบวนจินตภาพในวรรณกรรมร้อยกรองอีสาน (ร่ำเพย ไชยสินธุ์, 2527) งานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์บทละครนอกสามสมัย (ฐิติมา วิทยาวงศ์รุจิ, 2528) งานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์บทละครเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ตามหลักการละครใน (ฉัตรชัย ว่องกลสิกรณ์, 2528) งานวิจัยเรื่อง การศึกษาวรรณกรรมอีสานเรื่องมาลัยหมื่นมาลัยแสน (สันทนี อาบัวรัตน์, 2528) งานวิจัยเรื่อง การศึกษาเชิงวิเคราะห์นิทานเรื่องวงษะมาต อำเภอโคกปีบ จังหวัดปราจีนบุรี (อุไร ดิจจริง, 2530) งานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์วรรณกรรมบทละครของหลวงพัฒนาพงศ์ภักดี (ทิม สุขยางค์) (รพีพรรณ เทียมเดช, 2531) งานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านจากตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ (กฤษณา คงยิ้ม, 2531) งานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์สำนวนโวหารและสัญลักษณ์ในเพลงกล่อมเด็กภาคใต้ (วินัย จันทรพริ้ม, 2531) งานวิจัยเรื่อง ศึกษาตัวละครในนวนิยายของโบทัน (นงลักษณ์ ปันสุวรรณ, 2531)

3.2 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.78 ดังนี้ งานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เรื่องเสภาเพื่อการเรียนการสอนวรรณคดีไทย (ไพศาล วงษ์ศิริ, 2526) งานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์คติพจน์จากวรรณคดีไทยสมัยรัชกาลที่ 2 เปรียบเทียบกับที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา (ยุพิน ธีระธัญญ์ณาส, 2527) งานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในวรรณคดีที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย วิชาบังคับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ภัทราภรณ์ ทนชัย, 2528) งานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์คุณธรรมของตัวเอกในวรรณคดีที่ปรากฏในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (นิตยา ปันชาญชัยยุทธ, 2529) งานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์

ภาพพจน์ในวรรณคดีไทยที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (สิริรัตน์ สุคันธวิช, 2531) งานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การอบรมเลี้ยงดูที่ได้รับและพฤติกรรมของตัวละครเอกในวรรณคดีไทย สมัยรัชกาลที่ 2 (วีระเกียรติ รุจิรกุล, 2531)

3.3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก จำนวน 7 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.42 ดังนี้ งานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ความสามารถในการนำทหารของแม่ทัพเอกในวรรณคดีเรื่องสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) (ทัศนศรี โสมะเกษตริณ, 2529) งานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ระหว่างทำนองการประพันธ์ของสุนทรภู่เพื่อสืบค้นผู้แต่งนิราศอิเหนาและสุภาภิตสอนหญิง (ลำยอง สำเร็จดี, 2529) งานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์กาพย์เห่เรือสมัยอยุธยาตอนปลายจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ปัจจุบัน (สุนิสา มั่นระวัง, 2529) งานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์วรรณคดีเรื่องผาแดง-นางไอ่ ฉบับของพระอริยานุวัตร เขมจารี (สรายุทธ ทองคำใส, 2529) งานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในวรรณกรรมร้อยกรองของ สุนทรภู่ วงษ์เทศ (พิสมร ้วยวุฒิ, 2530) งานวิจัยเรื่อง การศึกษาวรรณคดีคำสอนประเภทร้อยกรองช่วงก่อนได้รับอิทธิพลจากวรรณกรรมตะวันตกในเชิงจริยธรรม (รำพึง ศิลาลง, 2530)

3.4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.63 คืองานวิจัยเรื่อง ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก : การศึกษาวิเคราะห์รูปแบบและศิลปะการประพันธ์ (พรทิพย์ ชั่งธาดา, 2532)

4. การวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์แบบเรียน ดังนี้

4.1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.26 งานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.5) (สุระ ตามาพงษ์, 2527) งานวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการใช้หนังสือแบบเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร (วิลาวัลย์ อิ่มเอม, 2528)

4.2 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 2.63 วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย ศึกษาวรรณคดีมรดก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สิริวรรณ ทัพพะรังสี, 2529)

5. การวิจัยเกี่ยวกับวิเคราะห์การเรียนการสอน จำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.26 จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 2.63 คืองานวิจัยเรื่อง ศึกษาวรรณคดีไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ชะลอ รอดลอย, 2532) งานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์การเรียนการสอนภาษาไทยจากวรรณคดีไทย ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น (สุชาวดี เกษมณี, 2531)

รายละเอียดแสดงจำนวนและร้อยละของหัวข้อหลักของงานวิจัยด้านการสอนวรรณกรรมและวรรณคดีไทยในระดับบัณฑิตศึกษาแยกตามมหาวิทยาลัยที่เป็นเจ้าของผลงาน ปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของหัวข้อหลักของงานวิจัยด้านการสอนวรรณกรรมและวรรณคดีไทยในระดับบัณฑิตศึกษาแยกตามมหาวิทยาลัยที่เป็นเจ้าของผลงาน

หัวข้องานวิจัย	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม	มหาวิทยาลัยบูรพา	รวมจำนวน/ร้อยละ
การเปรียบเทียบผลการสอน	2 (5.26)	1 (2.63)			1 (2.63)	1 (2.63)	5 (13.15)
ความสนใจของผู้เรียน		1 (2.63)					1 (2.63)
วิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรมและวรรณคดี		6 (15.78)	13 (34.21)	7 (18.42)	1 (2.63)		27 (71.05)
วิเคราะห์แบบเรียน		1 (2.63)	2 (5.26)				3 (7.89)
วิเคราะห์การเรียนการสอน	2 (5.26)						2 (5.26)
รวม	4 (10.52)	9 (23.68)	15 (39.47)	7 (18.42)	2 (5.26)	1 (2.63)	38 (100)

6. อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนวรรณกรรมและวรรณคดีไทยในระดับบัณฑิตศึกษา ระหว่างปี พ.ศ.2525 – 2534 จำนวน 38 เรื่อง เป็นงานปริญญาานิพนธ์และวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทและปริญญาเอกเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสำเร็จการศึกษาสรุปผลได้ดังนี้

6.1 มหาวิทยาลัยที่เผยแพร่งานวิจัยด้านการสอนวรรณกรรมและวรรณคดีไทยในระดับบัณฑิตศึกษาระหว่างปี พ.ศ.2525 – 2534 ดังนี้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการวิจัยด้านการสอนวรรณกรรมและวรรณคดีไทยในระดับบัณฑิตศึกษามากที่สุด จำนวน 16 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 42.10 รองลงมาคือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการวิจัยด้านการสอนวรรณกรรมและวรรณคดีไทยในระดับบัณฑิตศึกษาจำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 23.64 รองลงมาคือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก มีการวิจัยด้านการสอนวรรณกรรมและวรรณคดีไทยในระดับบัณฑิตศึกษาจำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.78 รองลงมาคือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีการวิจัยด้านการสอนวรรณกรรมและวรรณคดีไทยในระดับบัณฑิตศึกษาจำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.52 รองลงมาคือ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม มีการวิจัยด้านการสอนวรรณกรรมและวรรณคดีไทยในระดับบัณฑิตศึกษาจำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.26 และลำดับสุดท้ายคือ มหาวิทยาลัยบูรพา มีการวิจัยด้านการสอนวรรณกรรมและวรรณคดีไทยในระดับบัณฑิตศึกษาจำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.63

6.2 หัวข้อหลักของงานวิจัยด้านการสอนวรรณกรรมและวรรณคดีไทยในระดับบัณฑิตศึกษาดังนี้ หัวข้อวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรมและวรรณคดีมีจำนวนงานวิจัยมากที่สุด จำนวน 27 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 71.05 รองลงมาคือหัวข้อการเปรียบเทียบการเรียนการสอน มีงานวิจัยจำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 13.15 รองลงมาคือหัวข้อวิเคราะห์แบบเรียน มีงานวิจัยจำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.89 รองลงมาคือหัวข้อวิเคราะห์การเรียนการสอน มีงานวิจัยจำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.26 และจำนวนน้อยที่สุดคือหัวข้อความสนใจของผู้เรียน มีงานวิจัยจำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.63

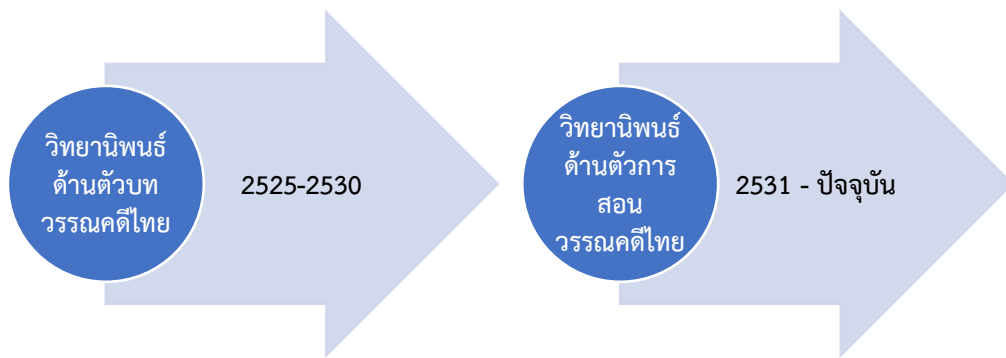
จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่างานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรมและวรรณคดีมีงานวิจัยมากที่สุด รวมทั้งหมด 27 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 71.05 ซึ่งความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัยเกือบทุกเรื่องระบุว่าวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรมและวรรณคดีเพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงพระคุณของบรรพบุรุษ จากนั้นให้เกิดความขยันหมั่นเพียรมานะอดทน หรือเกิดความรักชาติ รักศาสนา พระมหากษัตริย์ และรู้จักหน้าที่ของตนเพื่อปกป้องและพัฒนาประเทศชาติ สอดคล้องแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 ปีพ.ศ.2520 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2520) ระบุความมุ่งหมายของการศึกษาไว้ว่าให้มีความสำนึกในการเป็นคนไทยร่วมกัน เป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติ มีความรักชาติ ตระหนักในความมั่งคั่งปลอดภัยของชาติ การมีส่วนร่วมในการป้องกันประเทศ ให้มีบุคลิกภาพที่ดี ให้มีความขยันหมั่นเพียร ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าในวิทยาการ ศิลปะ วัฒนธรรม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรของประเทศ แสดงให้เห็นว่าที่เลือกหัวข้อวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรมและวรรณคดีเป็นจำนวนมากเพราะต้องการจะพัฒนาการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ แนวนโยบายการศึกษาของรัฐบาลว่า “รัฐพึงส่งเสริมการทดลองและการวิจัยทางการศึกษาเพื่อจะได้นำผลไปใช้ในการปรับปรุงการศึกษาให้เหมาะสมอยู่เสมอ” และ “รัฐพึงสนับสนุนให้มีการผลิตตำรา บทเรียน และเอกสารทางวิชาการอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้โดยไม่ขัดต่อวัฒนธรรมไทย ระเบียบข้อบังคับ และกฎหมาย” ทั้งนี้อาจมีความเป็นไปได้ที่การศึกษาในสมัยนั้นต้องสอดคล้องกับความต้องการและนโยบายของประเทศตามที่เจตนา นาควิธระ (2520) กล่าวว่าเป็นการยากที่จะกล่าวให้แน่ชัดว่าความต้องการของประเทศหรือนโยบายในเรื่องของการพัฒนาการวิจัยด้านภาษาและวรรณคดีเป็นอย่างไร เรื่องของการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมถือได้ว่าเป็นนโยบายที่ยอมรับกันทั่วไป แต่การที่จะแปรนโยบายที่กว้างแบบนี้มาเป็นนโยบายเกี่ยวกับการ “วิจัย” เป็นสิ่งที่สลับซับซ้อนเพราะเรื่องของภาษาและวรรณคดีเป็นเรื่องเกี่ยวกับจิตใจและความรู้สึกเป็นส่วนใหญ่ มิใช่เครื่องยังชีพอันจะมีผลต่อชีวิตประจำวันเช่นผลผลิตของวิทยาศาสตร์ก่อปรกบในช่วงนั้นเป็นช่วงแรก ๆ ของการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีการกำหนดหน่วยกิตวิทยานิพนธ์น้อยเกินไปการวิจัยจึงยัง “ด้อยพัฒนา” อาจารย์ผู้สอนมักประสบปัญหาในด้านที่ว่าไม่มีอะไรใหม่ ๆ จะถ่ายทอดให้แก่ศิษย์และขาดความร่วมมือในวงวิชาการ

อย่างไรก็ตามผลการสังเคราะห์งานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่างานวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษาระหว่างปี พ.ศ.2525-2534 ยังไม่มีจำนวนไม่มากเท่าที่ควร ส่งผลให้วัตรกรรมที่เกี่ยวกับ

การศึกษามีจำนวนน้อยเช่นกันเพราะมุ่งเน้นการวิจัยไปที่การสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับบรรณกรรมและวรรณคดีไทยสอดคล้องกับบรรณพ จินะวัฒน์และสุบิน ยุระรัช (2559) การวิจัยทุกประเภทมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ การสร้างองค์ความรู้ (Body of knowledge) หรือนวัตกรรม (Innovation) ที่มีความใหม่และช่วยสร้างความแข็งแกร่งให้กับสาขาวิชา หรือสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในแง่มุมต่าง ๆ เสริมสร้างวัฒนธรรมของชาติเพื่อให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาและร่วมกันวางแผนต่อไป

7. องค์ความรู้ใหม่

ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทย ระดับบัณฑิตศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2525-2534 พบว่าการวิจัยในขณะนั้นมีการวิจัยทางภาษาไทยภายใต้การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรทาง ครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์เป็นการวิจัยตัวบทวรรณคดีไทยมากกว่าการวิจัยทางการสอนวิจัยวรรณคดีไทยและเมื่อผ่านช่วงเวลานั้นมา มีการพัฒนาเป็นการวิจัยทางการสอนวรรณคดีมากขึ้นตามลำดับ

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทย ระดับบัณฑิตศึกษา

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทย ระดับบัณฑิตศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2525-2534 จะเห็นถึงกระบวนการทัศน์ และแนวโน้มการวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยในสมัยนั้น สามารถนำไปพัฒนางานวิจัยที่เป็นแนวนโยบายของการศึกษา หรืองานวิจัยที่เอื้อประโยชน์แก่การศึกษา ณ เวลาวิจัย

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.1.2 ผลการจากวิจัยทำให้ผู้ทำวิจัยสามารถรู้แนวทางตลอดจนระเบียบวิธีวิจัยที่เป็นวิจัยทางการศึกษาและการสอนได้อย่างถูกต้องตามหลักการ

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.1.3 ควรศึกษาแนวโน้มการทำวิจัยระหว่างการวิจัยด้านตัวบทวรรณคดีไทยและการวิจัยทางการสอนวรรณคดีไทยในระดับบัณฑิตศึกษา

9. บรรณานุกรม

- กฤษณา คงยิ้ม. (2531). การวิเคราะห์เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านจากตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เจตนา นาควัชระ. (2520). สภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการวิจัยด้านภาษาและวรรณคดี. **วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**. 1(1). 1-25.
- แจ่มจันทร์ สุวรรณรงค์. (2527). วิเคราะห์วรรณกรรมกลอนอ่านประเภทนิทานของอีสาน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉัตรชัย ว่องกสิกรรม. (2528). วิเคราะห์บทละครเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ตามหลักการละครใน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชนิศา พินธุสาร. (2526). วรรณกรรมไทยรามัญ ตำบลบางขันหมาก อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชลอ รอดรอย. (2532). ศึกษาวรรณคดีไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในเชิงการเรียนการสอน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฐิติมา วิทยาวงศ์รุจิ. (2528). วิเคราะห์บทละครนอกสามสมัย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทรงภพ ชุนมธูรส และคณะ. (2563). การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการสอนภาษาไทยระดับบัณฑิตศึกษา. **วารสารครุพิบูล**. 7(2). 295-308.
- ทัศนศรี โสมะเกษตริน. (2529). วิเคราะห์ความสามารถในการนำทหารของแม่ทัพเอกในวรรณคดีเรื่อง สามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาคลั่ง (หน). วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก.
- ธำรงค์ กาญจนธานี. (2527). วิเคราะห์วรรณกรรมนิทานท้องถิ่นภาคใต้. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นงลักษณ์ ปันสุพรรณ. (2531). ศึกษาตัวละครในนวนิยายของโบทัน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นันททยา ลำดวน. (2525). เปรียบเทียบผลการสอนนิชาวรรณคดีไทย เรื่อง ละครของไทย โดยใช้วิธีสอนที่ใช้บทเรียนแบบโปรแกรมสไลด์เทปกับวิธีสอน แบบธรรมดาสำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิตยา ปินชาญชัยยุทธ. 2529. การวิเคราะห์คุณธรรมของตัวเอกในวรรณคดี ที่ปรากฏในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปราณี สุรสิทธิ์. (2527). คำสอนสตรีไทยจากวรรณกรรมช่วงก่อนได้รับอิทธิพลตะวันตก. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปริญญา สุวรรณรงค์. (2528). การวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์เพื่อสืบค้นหาผู้แต่งโคลงกำสรวลและโคลงทวาทศมาส. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก.
- ปริมาดี ประยูรศุข. (2525). ความสนใจในการอ่านหนังสือนิทานประเภทต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สาม โรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรทิพย์ ชังธาดา. (2532). ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก : การศึกษาวิเคราะห์รูปแบบและศิลปะการประพันธ์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม.
- พรสวรรค์ สุวรรณธาดา. (2529). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวรรณคดีไทยเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย โดยวิธีสอนแบบโปรแกรมสไลด์ประกอบเสียง กับวิธีสอนแบบบรรยายตามแนวทฤษฎีการสอนของกาเย่ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบรบือวิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม.
- พิสมร ้วยวุฒิ. (2530). วิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในวรรณกรรมร้อยกรองของ สุนทรภู่ วงษ์เทศ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก.
- เพชรปภาณี อินทรพานิชย์. (2533). เปรียบเทียบความสามารถในการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการสอนโดยใช้และไม่ใช้นิทานพื้นบ้านอีสานประกอบการฟัง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพศาล วงษ์ศิริ. (2526). การศึกษาวิเคราะห์เรื่องเสภาเพื่อการเรียนการสอนวรรณคดีไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรภรณ์ ทนินชัย. (2528). การวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในวรรณคดีที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย วิชาบังคับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุพิน ธีระธัญญ์ภูษ. (2527). การวิเคราะห์คตินพจน์จากวรรณคดีไทยสมัยรัชกาลที่ 2 เปรียบเทียบกับที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รพีพรรณ เทียมเดช. (2531). วิเคราะห์วรรณกรรมบทละครของหลวงพัฒนพงศ์ภักดี (ทิม สุขยางค์). วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- รำพึง ศิลาลง. (2530). การศึกษาวรรณคดีคำสอนประเภทร้อยกรองช่วงก่อนได้รับอิทธิพลจากวรรณกรรมตะวันตกในเชิงจริยธรรม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก.
- รำเพย ไชยสินธุ์. (2527). กระบวนจินตภาพในวรรณกรรมร้อยกรองอีสาน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลำยอง สำเร็จดี. (2529). วิเคราะห์ท่วงทำนองการประพันธ์ของสุนทรภู่เพื่อสืบค้นผู้แต่งนิราศอิเหนาและสุภาวดีสอนหญิง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก.
- วินัย จันทร์พริ้ม. (2531). วิเคราะห์สำนวนโวหารและสัญลักษณ์ในเพลงกล่อมเด็กภาคใต้. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิลาวลัย อิมเอม. (2528). การศึกษาปัญหาการใช้หนังสือแบบเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจักขณ์เล่ม 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วีระเกียรติ รุจิรกุล. (2531). การวิเคราะห์การอบรมเลี้ยงดูที่ได้รับและพฤติกรรมของตัวละครเอกในวรรณคดีไทย สมัยรัชกาลที่ 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แววตา พูลสวัสดิ์. (2529). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวรรณคดีไทยเรื่อง ไชยภาษา โดยการสอนแบบประสมศิลปวิธีสอนกับการสอนแบบปกติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมภูมิ บ่ายเที่ยง. (2525). การเปรียบเทียบการใช้เวลาในการสอน และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทย โดยวิธีสอนแบบล่ามคำตอบกับวิธีสอนแบบบรรยาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรายุทธ ทองคำใส. (2529). วิเคราะห์วรรณคดีเรื่องผาแดง-นางไอ่ฉบับของพระอริยานุวัตร เขมจารี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก.
- สันทนี อาบวรรัตน์. (2528). การศึกษาวรรณกรรมอีสานเรื่องมาลัยหมื่นมาลัยแสน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2520). แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520. กรุงเทพฯ : ศรีเมืองการพิมพ์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2526). สถิติการศึกษาฉบับย่อ ปีการศึกษา 2525. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.

- สิริรัตน์ สุคันธวิช. (2531). การวิเคราะห์ภาพพจน์ในวรรณคดีไทยที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริวรรณ ทัพพะรังสี. (2529). การวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย วิชาวรรณคดีมรดก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาวดี เกษมณี. (2531). วิเคราะห์การเรียนการสอนภาษาไทยจากวรรณคดีไทย ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุนิสา มั่นระวัง. (2529). วิเคราะห์กาพย์เห่เรือสมัยอยุธยาตอนปลายจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก.
- สุระ ดามาพงษ์. (2527). การวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.5). วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรรณพ จินะวัฒน์ และสุบิน ยุระรัช. (2559). การเลือกใช้ระเบียบวิธีทางสถิติให้เหมาะกับปัญหาวิจัยทางการบริหารการศึกษา. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ). 9(2). 1396-1415.
- อุไร ศีจริง. (2530). การศึกษาเชิงวิเคราะห์นิทานเรื่องวงษะมาต อำเภอดอกบึง จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.